

**STUDIA UNIVERSITATIS
SEPTENTRIONIS
- THEOLOGIA ORTHODOXA**

Serie nouă

Anul XI,
nr. 1 (18) / 2019

Editura UTPress Cluj-Napoca

ISSN: 2066-303X

**UNIVERSITATEA TEHNICĂ CLUJ-NAPOCA
CENTRUL UNIVERSITAR NORD DIN BAI A MARE
FACULTATEA DE LITERE**

**DEPARTAMENTUL
DE ȘTIINȚE SOCIO-UMANE, TEOLOGIE, ARTE**

REVISTA

**DOMENIULUI DE CERCETARE
TEOLOGIE ORTODOXĂ**

***„JUSTINIAN ARHIEPISCOPUL”* BAI A MARE**

STUDIA UNIVERSITATIS SEPTENTRIONIS

- THEOLOGIA ORTHODOXA

Serie nouă

Anul XI, nr. 1 (18) / 2019

BAIA MARE

2019

EDITORIAL BOARD OF
STUDIA UNIVERSITATIS SEPTENTRIONIS
- THEOLOGIA ORTHODOXA

EDITORIAL OFFICE OF *THEOLOGIA ORTHODOXA*:

Str. CRIȘAN no. 5-7, Baia Mare, Phone: 004.(0)262.276305

PRESIDENT: Ph. dr. **IUSTIN HODEA**, Bishop of Maramures and Satmar

EDITOR IN CHIEF: Pr. Conf. dr. Adrian Gh. **PAUL**

SCIENTIFIC REFERENT: Prof. dr. acad. Alexandru **SURDU**,
Pr. prof. dr. John Antony **McGUCKIN**, Pr. prof. dr. Theodor **DAMIAN**,
Pr. prof. dr. Ioan **CHIRILĂ**, Conf. dr. Ioan-Mircea **FARCAȘ**.

EXECUTIVE EDITOR: Lect. univ. dr. Valerian **MARIAN**,
Lect. univ. dr. Claudiu **FĂRCAȘ**

EDITORIAL OFFICE SECRETARY: Pr. lect. dr. Vasile **BORCA**

REFERENȚI ȘTIINȚIFICI

Prof. univ. dr. **Alexandru SURDU** – Academician, președinte al secției de
Filosofie, Teologie, Psihologie și Pedagogie a Academiei Române

Pr. prof. univ. dr. **John Antony Mc GUCKIN** – Universitatea Columbia,
New York

Pr. prof. univ. dr. **Theodor DAMIAN** – Institutul Român de Teologie și
Spiritualitate Ortodoxă din New York

Pr. prof. univ. dr. **Ioan CHIRILĂ** – președinte al Senatului Universității
„Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca

Conf. univ. dr. **Ioan-Mircea FARCAȘ** – decanul Facultății de Litere din
C.U. Nord, Baia Mare, Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca

COMITETUL DE REDACȚIE

Președinte: P.S. dr. IUSTIN HODEA, Episcopul Maramureșului și Sătmarului

Vice-președinte: P.S. dr. TIMOTEI Sătmăreanu, Arhiepiscop-vicar

Redactor-șef: Pr. conf. univ. dr. Adrian Gh. PAUL

Secretar de redacție: Pr. lect. univ. dr. Vasile BORCA

Membri: Prof. dr. Petru DUNCA, Conf. dr. Delia SUIOGAN, Pr. conf. dr. Ștefan POMIAN, Pr. lect. dr. Dorinel DANI, Pr. lect. dr. Teofil STAN, Pr. lect. dr. Marius NECHITA, Lect. dr. Claudiu FĂRCAȘ, Lect. dr. Ioan TOHĂȚAN, Lect. dr. Valerian MARIAN, Lect. dr. Eusebiu BORCA, Lect. dr. Adriana CĂLĂUZ, Pr. dr. Cristian ȘTEFAN, Arhim. dr. Ioachim TOMOIAGĂ, Arhim. dr. Macarie MOTOGNA, Pr. dr. Marius I. SABOU.

Editori: Lect. univ. dr. Valerian MARIAN, Lect. univ. dr. Claudiu FĂRCAȘ

Colaboratori: Prof. dr. Teodor ARDELEAN, Prof. dr. Ștefan VIȘOVAN, Pr. prof. univ. dr. Stelian TOFANĂ, Pr. prof. univ. dr. Mihai HIMCINSCHI, Prof. dr. Florian ROATIȘ, Asist. univ. dr. Minodora BARBUL.

Tehnoredactare: pr. conf. univ. dr. Adrian Gh. PAUL

Volum coordonat de pr. conf. univ. dr. Adrian Gh. PAUL

Traducere: Erika CHINDRIȘ

<http://teologie.cunbm.utcluj.ro/studiatheologica/>

Persoană de contact: pr. conf. univ. dr. Adrian Gh. PAUL

E-mail: pr.adrianpaul@gmail.com

ISSN: 2066-303X

Publicație indexată în Baza de Date Internaționale (BDI) CEEOL

(www.ceeol.com) din Frankfurt, GERMANIA

STUDIA
UNIVERSITATIS SEPTENTRIONIS
– THEOLOGIA ORTHODOXA –
Anul XI, Nr. 1, Ianuarie-Decembrie 2019,
Serie Nouă (Nr. 18)

STUDIA
1 (18)/2019

EDITORIAL OFFICE: Crișan no. 5-7, Baia Mare ☒ Phone: 004.(0)262.276305

C U P R I N S

I. EDITORIAL

1. **P.F. Părinte DANIEL, Patriarhul României, 2019 – Anul satului românesc și al patriarhilor Nicodim Munteanu și Iustin Moisescu** 11
2. **P.S. VARLAAM Ploieșteanul, Raportul-sinteză al anului omagial 2019**..... 19

II. TEOLOGIE BIBLICĂ ȘI SISTEMATICĂ

1. **Lect. univ. dr. Eusebiu BORCA, Creștinul de azi și „Jertfa pentru vinovăție” (Lv. V,14-16) - comentariu alegoric** 31
2. **Pr. dr. Florin CODREA, Perspectivele unei exegeze sacramentale asupra episodului „Cana” din Evanghelia a IV-a** 53
3. **Pr. lect. univ. dr. Vasile BORCA, Măiestrie și tact pastoral paulin în Areopagul din Atena**..... 67
4. **Pr. dr. Marius-Ioan SABOU, Perspectiva paulină cu privire la relația lui Dumnezeu cu creația - repere** 79
5. **Pr. Conf. univ. dr. Adrian Gh. PAUL, Reflecții asupra primelor două porunci din Decalog – omul în relație de comuniune veșnică cu Dumnezeu**..... 89
6. **Pr. Conf. univ. dr. Ștefan POMIAN, Comentariu la cauzele formulării dogmelor Bisericii creștine**..... 133

III. TEOLOGIE ISTORICĂ ȘI LITURGICĂ

1. **Pr. dr. Ioan-Cristian ȘTEFAN, Școlile ”poporale” și medii din secolul al XIX-lea, îndrumate de Biserică – centre de continuitate și rezistență românească în Transilvania**..... 157

2. Arhim. dr. Macarie MOTOGNA , <i>Patriarhii NICODIM MUNTEANU și IUSTIN MOISESCU, iubitori ai scrierilor patristice și postpatristice</i>	169
3. Pr. Lect. univ. dr. Teofil STAN , <i>Importanța muzicii bisericești în contextul desfășurării vieții liturgice a Bisericii</i>	183
4. Dr. Vlad-Ioan BONDRE , <i>Maladia voinței umane: greșeala, viciul și păcatul</i>	203
IV. ASISTENȚĂ SOCIALĂ	
1. Lect. univ. dr. Ioan-Ștefan TOHĂȚAN , <i>Asistența socială a persoanelor cu dizabilități în legislația română</i>	215
2. Pr. drd. Marius FLORICU , <i>Abordarea migrației internaționale prin prisma teoriei transnaționale</i>	239
3. Pr. Lect. univ. dr. Marius NECHITA , <i>Diferențe de gen privind aspecte ale funcționării fiziologice și fizice a persoanelor vârstnice</i>	253
V. MISCELANEEA	
1. Prof. dr. Iulia-Mihaela TĂMAȘ , <i>Portet și tablou în descrierile lui Publius Cornelius Tacitus</i>	269
2. Pr. lect. univ. dr. Vasile BORCA , <i>Ipostaze magnifice, dar și sumbre din viața țaranului român</i>	281
3. Pr. drd. Marcel-Ioan MALANCA , <i>Satul, reper al devenirii umane în corespondența Arhiepiscopului Justinian Chira cu poetul Ioan Alexandru</i>	307
4. Masterand Teodora-Maria ȘTEFAN , <i>Imaginea satului românesc reflectată în creația lui George Enescu</i>	325
VI. TRADUCERI	
1. Sfântul Grigorie Palama , „Triade” I, 3 de Protos. prof. Maxim BUDEA.....	339
2. Charles Kannengiesser , “The Spiritual Message of the Great Fathers” de Radu & Răzvan SALĂJEAN.....	357
LISTA AUTORILOR	391

STUDIA
UNIVERSITATIS SEPTENTRIONIS
– ORTHODOX THEOLOGY –
Year XI, No. 1, January-December 2019,
New Series (No. 18)

STUDIA
1 (18)/2019

EDITORIAL OFFICE: Crisan no. 5-7, Baia Mare ☒ Phone: 004.(0)262.276305.

CONTENTS

I. EDITORIAL

1. **P.F. Father DANIEL, Patriarch of Romania, 2019 – Year of Romanian village and the patriarchs Nicodim Munteanu and Iustin Moisescu**..... 11
2. **P.S. VARLAAM Ploieşteanul, Report –summary of the 2019 homage year**..... 19

II. BIBLICAL AND SYSTEMATIC THEOLOGY

1. **Lect. univ. dr. Eusebiu BORCA, The Christian of today and the "Sacrifice for innocence" – allegorical commentary**..... 31
2. **Pr. dr. Florin CODREA, The prospects of a sacramental exegesis on the "Cana" episode from the IVth Gospel**..... 53
3. **Pr. lect. univ. dr. Vasile BORCA, Mastery and Pauline pastoral tact in the Areopag in Athens** 67
4. **Pr. dr. Marius-Ioan SABOU, Pauline perspective on the relation of God with creation - references**..... 79
5. **Pr. Conf. univ. dr. Adrian Gh. PAUL, Reflections on the first two commandments of the Decalogue - man in relation to eternal communion with God**..... 89
6. **Pr. Conf. univ. dr. Ştefan POMIAN, Commentary on the causes of the formulation of the dogmas of the Christian Church**..... 133

III. HISTORICAL AND LITURGICAL THEOLOGY

1. **Pr. dr. Ioan-Cristian ŞTEFAN, The "popular" and middle schools of the XIX century led by the Church – centers of continuity and Romanian resistance in Transylvania** 157

2. Arhim. dr. Macarie MOTOGNA , <i>Patriarchs Nicodim Munteanu and Iustin Moiescu, lovers of patristic and post-patristic writings</i>	169
3. Pr. Lect. univ. dr. Teofil STAN , <i>The importance of church music in the context of the liturgical life of the Church</i>	183
4. Dr. Vlad-Ioan BONDRE , <i>The disease of human will: mistake, vice and sin</i>	203
IV. SOCIAL ASSISTANCE	
1. Lect. univ. dr. Ioan-Ștefan TOHĂȚAN , <i>Social assistance of the persons with disabilities in romanian legislation</i>	215
2. Pr. drd. Marius FLORICU , <i>International migration approach through transnational theory</i>	239
3. Pr. Lect. univ. dr. Marius NECHITA , <i>Gender differences regarding aspects of the physiological and physical functioning of the elderly</i>	253
V. MISCELANEEA	
1. Prof. dr. Iulia-Mihaela TĂMAȘ , <i>Portrait and painting in the descriptions of Publius Cornelius Tacitus</i>	269
2. Pr. lect. univ. dr. Vasile BORCA , <i>Magnificent, but also gloomy hypostases in the life of the Romanian peasant</i>	281
3. Pr. drd. Marcel-Ioan MALANCA , <i>The village, a landmark of human becoming in the correspondence of Archbishop Justinian Chira with the poet Ioan Alexandru</i>	307
4. Masterand Teodora-Maria ȘTEFAN , <i>The image of the Romanian village reflected in the creation of George Enescu</i>	325
VI. TRADUCERI	
1. Protos. Prof. Maxim BUDEA , <i>Gregory Palamas, Triads, I, 3</i>	339
2. Radu & Răzvan SĂLĂJEAN , <i>“The Spiritual Message of the Great Fathers” de Charles Kannengiesser</i>	357
LIST OF AUTHORS	391